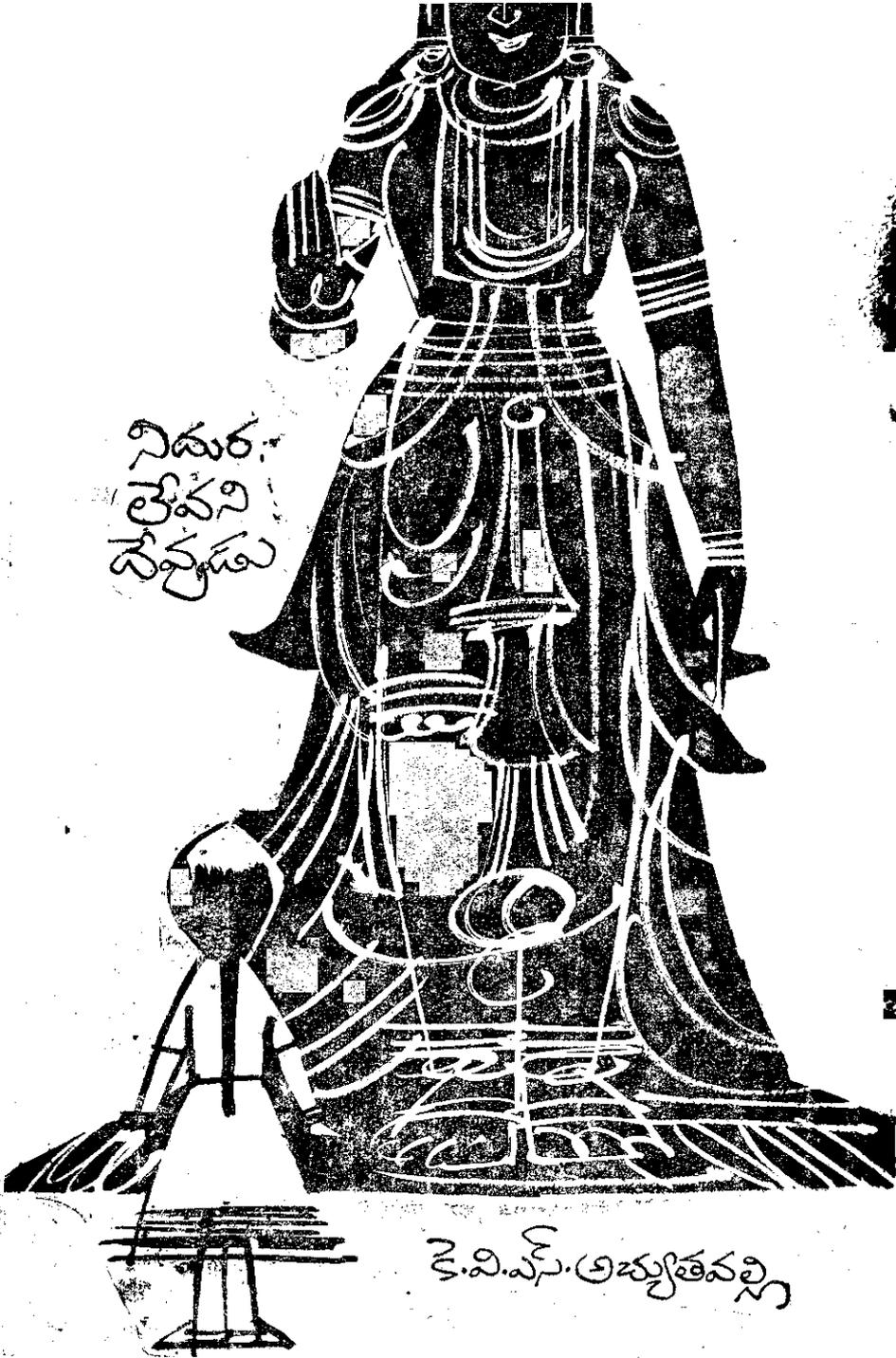

నిదుర
లేవని
దేవుడు

కె.వి.ఎస్. అచ్యుతవల్లి

వసంతోదయం. చల్లగాలికి మామిడి పూత
రాలతున్నది. ఉషకన్య, ఉజ్వల ప్రతాపుని
అగమనాన్ని చూసి, లజ్జతో కందిపోతూ, ఉన్నత
పర్వత శ్రేణి మాటుకు సంభ్రమంగా తప్పుకుంటోం
ది. శీతల నదీజలాల్లో సుస్నాతుడై పైకి లేస్తూ
న్న సూర్య భగవానుడు ఆకాశం మీద ఆరుణి
మను చూసి, అది తన అనురాగమా ఉషో దేవి
నుడుటి కెంపుల కంకుమా? అని తెలియక
విభ్రమచేతస్కుడౌతున్నాడు.

నది వాడునున్న దేవాలయ ప్రాంగణం
లో, కాషాయాంబరాలు ధరించిన భిక్షువుల
గుంపు బరువుగా కడులున్నది. దేవాలయం
లోంచి సుప్రభాత గానం సమస్త సుప్త
ప్రకృతిని చైతన్య పరిచేలా, ఉచ్ఛ్వాసంతో
నలుమూలలా శ్రవ్యమవుతున్నది. దేవతా
విగ్రహం ముందర నున్న బంగారపు ప్రమి
దలో ఆవునేతిని ఆవిరి చేస్తూన్న దీపపు
వత్తి నికృలంగా నిద్రపోతున్నట్లు నిలబడ్డ
నిలువెత్తు నల్లరాతిలో మలచబడ్డ దేవప్రతిమ
వైపు ిర్ఘాంతపోయి చూస్తున్నది. దేవ
ప్రతిమ కళ్ళు బంగారపు రేకుతో తాపటం
చేయటంవల్ల దీపపు క్రీనీడలు ప్రతివలిస్తూ
భయంకరమైన వింతకాంతిలో వెలుగు
తున్నది.

జనం ఎడతెరిపి లేకుండా లోపలకు వస్తు
న్నారు. తోసుకుంటున్నారు. ఒకరి కాళ్ళు
ఒకరు తొక్కుకుంటున్నారు. ప్రక్కన
నడిచే వారిమీద విసుక్కుంటున్నారు. తడి
బట్టలతో లోపలకొచ్చిన వారిని చూసి, పట్టు

బట్టలు కట్టజొన్నవారు మాతులు ముడుచు
కుంటున్నారు. అందమైన యువకుల ముఖాల
కోసం కళ్ళజోడుల్లోంచి నదీవయసుకళ్ళూ,
కాగిసింగ్ కొనలోంచి యువకుల కళ్ళూ
చికిరించి చూస్తున్నాయి. ఖరీదైన నగల
మెడలకోసం జేబుదొంగల కళ్ళు వెదుకు
తున్నాయి.

తన ముందు దృశ్యమానమవుతున్న
ఇంత కోలాహలాన్ని గమనించలేని దేవుడు
నికృలంగా నుంచునే నిద్రపోతున్నాడు.
పూజారులు ఎడట నిలబడి మైకులో గొం
తులు చించుకుని సుప్రభాతం చదువుతూండే
కూడా మేలుకోని దేవుడు ఎక్కడనో మైళ్ళ
దూరంలో ఒక అట్టముక్కకి దీప దూప
వైచేద్యాలు పెట్టి మేలుకొమ్మండే ఆ
స్వామికి నిద్ర మెలుకువ వస్తుందా? దేవా
లయంలో ఏకధాటిగా మ్రోగిస్తున్న జే గం
టకి గాలిగోపురంలోని పావురాలు ఆకాశం
లోకి ఎగిరిపోతున్నాయి.

శ్యామి

"అమ్మా!" అన్నది ఆరేళ్ళ ఆళ జన సమూహంలో నరిగిపోతూ.

"ఏమిటి?" అన్నది తల్లి.

"ఏమిటమ్మా: ఈగోల" అన్నది ఆళ.

"తప్పు తల్లీ! గోలకాదు. దేముడికి పూజ" అన్నది తల్లి.

"పూజంటే, సువ్యవంఠింట్లో పొద్దోకి చేస్తావ్ అదేనా!"

"అః అదే" కూతురి తెలివికి మెచ్చు కుంది తల్లి.

"ఎందుకమ్మా పూజ?"

ఏమని చెప్పాలో తోచలేదు తల్లికి. యుగ యుగాలుగా వండితుల మొదలు, పాషం దులదాకా ఎదుర్కొనే జటిల ప్రశ్న:

"చెప్పవేఅమ్మా: ఎందుకు పూజ? పూజంటే ఏమిటి?" వట్టివట్టు విచిత్రమ అళ.

"కోరికలు నెరవేరటానికి పూజలు చేస్తారు. పూజంటే పూవులతో అలంకరించటం, ఫలహారాలు నైవేద్యం పెట్టటం" ఎంతో వివరంగా చెప్పాననుకున్నది తల్లి.

"అమ్మా!" అన్నది ఆళ.

"ఏమిటి?"

"కోరికలంటే ఏమిటి?" అని మళ్ళీ వేసింది. దాని ప్రశ్నలకి జవాబులు చెప్పటం రానురాను అసాధ్యమౌతున్నది తల్లికి. అయినా తనకాం గడవటానికి వేరుగత్యం తరంలేదు తల్లికి. అంచేత సంభాషణ కొనసాగింది.

"కోరిక అంటే ఏదైనా కావాలనుకోవటం. నీవ బిళ్ళలు, బిస్కట్లు తినానుంటుందా? అని కోరికన్నమాట"

"అవి తీరటానికి పూజ చేస్తారా అమ్మా: అయితే నా పుట్టింరోజున సువ్యవ నాకు పూజ చేస్తావెందుకమ్మా?"

"చీ! నీ ముఖం: నీకు నేను పూజ చేయటమేమిటి?"

"అబద్ధం! చెప్పకు అమ్మా: ఆరోజు సువ్యవ నాకు జడలో పూయకట్టి, బొమ్మలు నైవేద్యం పెట్టలేదా?"

కూతురి జ్ఞాపకశక్తికి ఆళ్ళర్కవడింది తల్లి. దాని తార్కికశక్తికి విస్తుపోయింది కూడా.

"అయితే నీ కోరికలు నేను తీర్చానా అమ్మా?" తల్లి తనకి పూజచేసి, నైవేద్యం పెట్టింది మరి, తను తల్లికోరిక తీర్చిందో లేదో మరి అస్పష్టత తెలియక:

తల్లి కళ్ళవెంట అనందదాస్పాయి జల జల రాలాయి.

"నా కోరికలు సువ్యవ పెద్దయింతర్వాత తీరుస్తావు తల్లీ" అన్నది ఎత్తుకుని ముద్దు పెట్టుకుంటూ.

"పెద్దంటే ఎంతమ్మా: నీ అంతా?" అన్నది ఆళ.

"అవును తల్లీ! చప్పున పెద్దదాన వచ్చాలని దేముడికి దండం పెట్టుకో" అన్నది తల్లి.

"అమ్మా: దేముడు మాట్లాడడం: ఇంత గొడవ గొడవగా వున్నా. చెతలు గింగురు పెట్టుతోన్నా, అల్లాగే నిండున్నా దే? అదే మా మాస్టరయితే గట్టిగా మాట్లాడే నీలని బెంచీ ఎక్కించి, రోజంతా నింపొప్పేస్తారు" అన్నది.

"దేముడు నిద్రపోతున్నాడు తల్లీ:" అన్నది తల్లి.

"నిద్రపోతుంటుకు ఇంత గొడవకి మెలుకువ రాదేం మరి: అయితే మన లాళ్ళు ఏద్రా!"

ఆళ నాలుగేళ్ళ పిల్లగా వున్నప్పుడు వాళ్ళ అమ్మమ్మ చనిపోయింది. ఎంత పిలిచినా పలకలేమని ఆళ ఏడవటం ప్రారంభించింది. అవిడ నిద్రపోతోందని, ముసలాళ్ళు నిద్రపోతే మరి లేవరనీ చెప్పి తల్లి నమ్మదామింది. అది జ్ఞాపకాని కొచ్చింది ఆళకి.

"చీ! తప్పు: దుడుకుపిల్లా!" విసుక్కుంది తల్లి.

"అః అన్నీ అబద్ధాలేనీవి! అమ్మమ్మ లాగే దేముడుకూడా నిద్రపోతున్నాడు. అమ్మమ్మకూడా ఇల్లాగే కళ్ళు తెరిచి నిద్రపోయింది. దేముడూ అంత చగచగా మెరిసే కళ్ళెట్టుకుని చూస్తూనే నిద్రపోతున్నాడు"

"పూడకోవే దరిద్రపుపిల్లా!" కోపంగా అన్నది తల్లి, ఆళ ముఖం చిన్నబోయింది.

మృగరాజనం

అప్పుడే నిద్రలేచిన సింహం అలా షికారుగా తిరిగొద్దామని బయలుదేరింది. దోవలో ఒక పెద్దపులి ఎదురైంది. సింహం దాన్ని నిరేసి "నే నెవరో తెలుసా?" అని అడిగింది.

"ఎవరేమిటిసార్, తమరు మృగరాజులు, పంపానసులు. హర్యజులు" అని భట్రాజులా పొగిడింది పెద్దపులి.

"నరే పో" అని, సింహం ముందుకు సాగింది. కొంతదూరం పోయాక తోడేలు ఎదురైంది. దాన్నికూడా సింహం అడిగింది "నే నెవరో తెలుసా?"

తోడేలు నక్కలా వణికిపోతూ "త...తమరు తెలియకేమంది, ఏలినోరు, దొడ్ల వెలుపులు రచ్చించాలి" అంది.

"అంచేత వెళ్ళో నీదారి స్పష్టం" అని సింహం ఇంకా ముందుకు పోయింది.

దారికడంగా ఒక ఏనుగు సుంపంది. సింహం దాని దగ్గిరెళ్ళి "నే నెవన్నో తెలుసా?" అంది.

ఏనుగు దానికేసి ఓరగా చూసింది. తొండంతో లుంగమట్టి సింహాన్ని ఎత్తి గిరాచేసింది.

సింహం ఒళ్ళు దులుపుకుంటూ లేచి "తెలియకపోతే తెలు దనప్పుగా? ఎత్తి వడెయ్యాలేమిటి బడాయిగా?" అని తీవ్రంగా వెళ్ళి పోయింది.

అయినా దాని ఆలోచన అగిపోలేదు. బహుశా దేముడికి చెముడేమో : అవును ముమ్మాటికి దేముడికి చెముడొచ్చి వుంటుంది. తమ ఇంటిదగ్గర బటాణీలూ వేరు కనక్కాయలు ఆమ్మే మామ్మకి బ్రహ్మ చెముడు.

“కాణీ బటాణీ లియ్యి మామా :” అంటుంది తను.

“అరువియ్యను” అంటుంది ఆముసల్లి. ఇంక నోరెట్టుకుని ఈ పూజారులకన్న ఎక్కువగా అరుస్తుంది ఆళ.

“కాణీ ఇదుగో మామ్మా : బటాణీలు ఇయ్యి” అంటుంది గట్టిగా రెండు నయా వైసల నాణెం ఇస్తూ. కాని ఆచిన్న నాణెం అంటే ఒక కళాల్ని పూర్తిచేసిన ఆ ముసలమ్మకి నమ్మకం వుండదు.

“చిన్నకాణీకి ఇయ్యను. పెద్దకాణీ తెచ్చుకో : చిల్లిది తెచ్చావా అనలు ఒక్క గింజకూడా ముట్టుకోనియ్యను” అంటుంది ఆ ముసల్లి. రెండు నయావైసల నాణెం కన్న, చిల్లికాణీకన్న పూర్వకాలపు పెద్ద రాగి కాణీ నుంచిది అని దాని దృఢ విశ్వాసం.

కాని ఆ కాణీలు ఆళకి ఇంట్లో దొరకవు. అలవాటుగా “కాణీయ్యవే అమ్మా :” అని గునిస్తే తల్లి రెండునయావైసల నాణెం పడేస్తుంది ఈమామ్మ ఇక్కడవేవీ.

“అమ్మా : పెద్దకాణీయ్యవే !” అంటుంది తల్లితో. “పెద్దకాణీ అంటే తల్లికి అర్థంకాదు అంచేత మళ్ళీ ఇంకోరెండు నయావైసల నాంపడేసి ఆళా గొడవ పదిలించు కుంటుంది. ఆళా మంచిమరుకైనది. అన్నమాట

లకి అతుకులు పెట్టి పొడిగించుకుంటుంది. అంచేత మళ్ళీ మామ్మ దగ్గరికి వెళ్ళి—

“మామ్మా : ఇదిగో ఇంకో కాణీ తెచ్చాను. పెద్ద కాణీకి ఈ చిన్న కాణీలు రెండట : అమ్మ చెప్పింది” అంటుంది. తన తెలివితేటలతో మామ్మచి బోల్తాకొట్టింపానని మురిసిపోతుంది ఆళా. ఇంక అనలు బేరం లోకి వస్తుంది మామ్మ.

“ఏమిటి అంటావు : ఈచిన్న కాణీలు పెద్దకాణీకి రెండన్నమాట. నిజమే అన్నమాట : అయితే మరి మరమరాలు ఇవ్వేక తేలేదే అమ్మాయ్ !” అంటుంది.

“సిబోడి మరమరా లెవరికి కావాలే మహాతల్లి : చప్పగా ఏడుస్తాయ్ : వెదవ మరమరాలు” అనుకుని.

“బటా లియ్యి మామ్మా” అని గట్టిగా అరుస్తుంది ఆళా.

అయినా వినబడితేగా :

“వేరుకనక్కాయం ఈ కాణీ దొక్కులో నాలగుకూడా పట్టవే సిల్లా : బటాణీలు కొలుస్తాను” అని చిన్న సీనారేకు దొక్కుకో, ఆళా గొనువడిరో బటాణీ గింజలు పోసి, అమాయకులైన పిల్లల్ని మోసపువ్వటం తనకి యిష్టంలేనట్లు ముఖం పెసుతూ ఒక వేరుకనక్కాయ కూడా కొనరు వేస్తుంది మామ్మ. చెముడుమామ్మ. దానిదగ్గర సీనారేకు దొక్కులు మూడు న్నాయి. కాణీ దొక్కు. అర్ణణ దొక్కు. అణా దొక్కు. అణా దొక్కుతో తనెప్పుడూ కొనుక్కోలా : “మర్చిపోయా కోరికలు దేముడు తీరుస్తాడన్నది కదూ అమ్మ. ఏదన్నా ఆడగాలి దేముణ్ని. చెముడు దేముణ్ని” అనుకుంది ఆళ. మళ్ళీ మెరు

పూ ఇంకో ఆలోచన వొచ్చింది ఆళాకి. “అమ్మా : దేముడికి పూజచేస్తావేమిట ?” అన్నది ఆళ.

“అయిపోయిందమ్మా పూజ.” అన్నది తల్లి.

“ఏం నైవేద్యం పెట్టావే !”

“కొబ్బరికాయ కొటాను తల్లి.” అన్నది తల్లి. తల్లివేతిలో నగం కొబ్బరి చిప్పని చూసింది ఆళా.

“అమ్మా : కాయకొట్టితే. నగం చిప్పే ఇవ్వేదేమే దేముడు ?”

“పూజారె నగం తీసుకుంటాడు.”

“ఇక్కడ చేయొద్దు పూజ అమ్మా ఇక్కడ పూజచేస్తే కాణీలు, కొబ్బరి చిప్పలూ పూజారి తీసుకుంటాడు. ఇంట్లోనే చేసుకుందా ఏమ్మా” అన్నది. “అల్లాగేలే. పూరుకో” అన్నది తల్లి విసుగా. ఆళా చుట్టూ హుసింది అంతా అమ్మంత మనుష్యులు తను తల్లి మోకాలిదగ్గర కొచ్చింది. అమ్మంతయితే కాని తను తల్లి కోరికలు తీర్చలేదు.

“అమ్మా : దేముడు నిద్రపోతున్నాడన్నావు. నిద్రపోటంకాదే : బహుశా చెముడొచ్చి వుంటుంది” మళ్ళీ మొదలెట్టింది.

“తప్పు. నీ కిల్లాంటి పాడుమాటలు వస్తున్నాయేమిటివ్యాళ ?”

“పోస్తే అమ్మా : నీకంతా కోపమే. నా మాట అబద్ధం అయితే నువ్వే దేముడితో మాట్లాడు. చూద్దాం”

“ఇంతమందిలో మాట్లాడడు తల్లి !”

“ఎం మాట్లాడితే ? భయమా !”

“దేముడికి భయమేమిటే వెలితల్లి : పద బయటికి” అన్నది తల్లి. తల్లితో నను

స్తూందన్న మాటేకాని దాని మనస్సుకి తృప్తిలేదు. ఏవో సంకయాల వలలో ఆ పని మనస్సు పరిశ్రమిస్తున్నది. ఆలయ ప్రాంగణంవంటి బయటకు వచ్చారు తల్లి. కాతుమా. రోడ్డు కిరువక్కలా బాటలుతీరి కూర్చున్న ముష్టివాళ్ళని చూసింది ఆళ.

“అమ్మా దర్శం : బాబూ : నాశ్రోణల బట్టి అన్నం లేదు నాబయ్యూ !” అంటూ వచ్చేపోయే వాళ్ళ కాళ్ళకి అడ్డంగా చేతులు వాపుతూ దీనంగా అరుస్తున్నారు. ఆళా తల్లి ఒక రెండు నయావైసల నాణెం ఒకడికి ముష్టి వేసింది. దానితో మిగిలిన ముష్టివాళ్ళు ఒక్కసారిగా. “తల్లి దర్శం” అంటూ ఆళా తల్లిని పోనీకుండా చేతులు వాపటం మొదలెట్టారు.

“ఎందుకే మన్ని ఇల్లా అడుక్కుంటున్నారు. మన్ని అడిగేబయలు దేవుణ్ని అడుక్కుంటే పోలా : దేముడు కోరికలు తీరుస్తాడన్నావు కదా” అన్నది ఆళా.

“అతిగా మాట్లాడకు” అన్నది తల్లి.

ఆళా మాట్లాడలేదు. దానికి బాగా కోపం వచ్చింది. అమ్మ అన్నీ అబద్ధాలు చెప్పింది. ఎందుకనో. అనలు అందరూ అబద్ధాల పుట్టలే. మాష్టారుమటుకు రాముడు దేముడు అన్నారు. మరి దేముడయితే హాయిగా కోవెట్లో కూర్చోలేక, అడవులోకి పోవటం మెండుకు ? పోతేమటుకు అక్కడ పెద్ద మేడ కట్టుకుని వుండకుండా. చెట్లక్రిందా పుట్టపైనా వుండటమే : నీతని రావణాసురు దెత్తుకొనిపోతే సుగ్రీవుడిని, అంజనేయూ డిని బ్రతిమాలుకుని నైవ్యాన్ని తయారు చేసుకుంటే కాని యుద్ధంచేయలేకపోయాడు. మేష్టారు ఇన్ను సందేహాలూ తీర్చలేరు.

వుత్తినే "రాముడు దేముడు అంటారు. రామనామతారకం భక్తి ముక్తి దాయకం" అని ప్రతి ఆదివారం భజన చేస్తారు. తన ప్రక్క ఇంటి దేవానందం "ఏను ప్రభువు భగవంతు" అంటారు. ఆయన ఎల్లాంటి రోగులైనా కేతికో తాకగానే వాళ్ళు రోగాలన్నీ మటు మాయమయ్యేవిట : మరి తన కుంటికాలు హామూలు కాలుగా చేయమని అడక్కుడమా : ఏమిటో వాళ్ళకి ఏమీ జ్ఞానకాలు వుండవు కాబోయ్లు. ఆ దేముడు మాట్లాడే స్పృశే అన్నీ అడిగి తీసుకోవాలి. మళ్ళీ నిద్రలో పడితే ఎంతకీ లేవడు. అమ్మ శీద్రపోకుండానే తనకి కావల్సినన్ని చేగో తీలు అడిగి దారుకోవటంలా : అల్లాగే దేముడు మెలుకువగా వున్నప్పుడే మనకి కావల్సినవన్నీ అడిగి తీసుకోవాలి. కోరిక లన్నీ తీరుస్తాడన్నదిగా అమ్మ : ఇంటికి వచ్చాక ఆకా అరుగుమీద నించుంది. తల్లి లోపలికిపోయి పని చూసుకుంటున్నది. ఆక లిగా వున్న సూర్యుడు ఆకాశమీదికి తొం దర తొందరగా పరుగెడుతున్నాడు. పోస్టు మేన్ ఒక కవచ ఆకా నించున్న అరుగు మీదకు గిరాతెట్టి వైకిబమీద కుర్రుమని వెళ్ళిపోయాడు. కవచ చేతిలో పుచ్చుకుని లోపలికి పరుగెత్తింది ఆకా.

"అమ్మా : అమ్మా : ఉత్తరం వచ్చిందే" అన్నది. తల్లి అత్రంగా కవచవిప్పి దడువు కుంది. సంతోషంతో ఆమె కళ్ళు మెరిశారు.

"ఎవరు వ్రాశారే ఉత్తరం ?"

"మీనాన్న !"

ఆకాకి జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఒకరోజు తెల్లవారకట్టే లేచి నాన్న ఎక్కడికో వెళ్ళి పోయాడు. నాన్న వెళ్ళిపోతుంటే అమ్మ నున్న కాళ్ళకు వంగి చందం పెట్టింది.

"నాన్న ఎక్కడికెళ్ళావే ?"

"యుద్ధం చేయటానికి వెళ్ళారు తల్లీ !" అన్నది. తల్లికి వంట చేయటం అయిపో

యందని గమనించింది ఆకా. ఇంక స్త్రీమి తంగా మాట్లాడుతుంది.

"రామావణ యుద్ధం అయిపోయింది కదే ? ఇంకా యుద్ధం ఎక్కడ ?"

"ఆ యుద్ధాలు మనం పుట్టకముందే అయిపోయాయి తల్లీ : ఇది ఇంకోటి, మన ప్రాణాలమీదకు వచ్చినదీది"

యుద్ధాలెప్పుడూ రాక్షసులకీ, దేవతలకీ అవుతాయని ఆకా బళ్ళో మేస్తారు చెప్పారు. అంచేత దానికోకో సందేహం వచ్చింది.

"అమ్మా : మనం రాక్షసులమా. దేవ తలమా ?"

"ఎందుకు ?" నిర్ధాంకపోయింది తల్లి.

"దేవతలమైతే, యుద్ధంలో జయం వస్తుంది"

"మనం దేవతలమే తల్లీ : ఆ చైనా వాళ్ళే రాక్షసులు" అన్నది.

"చైనావాళ్ళుంటే మామయ్య !" అన్నది ఆకా. పట్టుంది వచ్చే మామయ్య పొట్టిగా, లావుగా, తెల్లగా వుండేవాడు. చీమ ల్లాంటి నన్నటి కళ్ళు : చైనావాడిలా వుం టాడు. "మీ పట్టుం మామయ్య" అనే వాడు నాన్న. అయితే మామయ్య మంచి దేనే వచ్చినప్పుడల్లా బోలెడన్ని చాకలెట్లు తెచ్చేవాడు : ఎవరుకని నాన్న యుద్ధానికి వెళ్ళినట్లు :

"చీ చీ ! మామయ్యకాదమ్మా : చైనా వాళ్ళు, మన శత్రువులు. హిమాలయాలని మంచుకొండలున్నాయి. అక్కడకొచ్చి పోట్లాడుతున్నారు"

"ఓ : హిమాలయా : నాకు తెలుసు లేవే. శివుడి ఆత్మరిల్లు కమా" పెద్ద తెలు సున్నదానిలా అన్నది ఆకా.

"అవును"

"అయితే నాన్న ఎందుకు ? అక్కడ బోలెడంతమంది ఋషులూ, దేవతలూ. శివుడూ వున్నారాగా ?"

"నాన్న ఒక్కరేకాదమ్మా : నాన్న లాంటి వాళ్ళు చాలామంది వెళ్ళారు"

"నాన్నకూడా రాముడులాగే వట్టి ఏరికి అన్నమాట. అంత దేముడైన రాముడు రావ యిడిమీద యుద్ధం చేయటానికి కోతుల్ని సాయం తీసుకువెళ్ళాడు. అమ్మా : కోతు లయితే నేనయం. మనుష్యులపై కెగిరి కళ్ళా ముక్కు పీకేసాడు. మనుష్యులేం చేయ లేరు. అందులో మన రిజా వీరాయి అయితే ముందే పడిపోతాడు. మొన్న రిజా వీరాయిని ఆ దుండుముక్క భాగవతారు ఇలా తోసే సరికి అల్లా పడిపోయాడు వీరాయి. శల దగ్గర తక్కుం కారిందికూడా. అమ్మా : చైనా వాళ్ళు భాగవతారులా వంటారు కదా"

"అల్లాగే వుంటారు"

"ఆ మంచుకొండలో ఎల్లా వుంటారే వాళ్ళు. ఐవ్ ప్రూట్ ముక్కు కాలిమీద పడితే తమ్మిరెపోతుంది కదా ?" నాన్న మీద జాలివేసింది ఆకాకి.

"ఓన్నిరగ్గులు కప్పకుంటారమ్మా వాళ్ళు !"

"అక్కడున్న దేవతలూ, శివుడూ, పొట్టికీ కూడా వున్నరగ్గులు కప్పకుని తూం తీసేస్తూ లొడికొక్కవారి కాదులే మరీ"

"కప్పకుంటారులేవే !"

"అయితే తన కళ్ళముందు ఇంత యుద్ధం జరిగుతున్నా మామా వూరికుంటా డేమీ శివుడు : తన మూటోన్ను తెరిసే, వాళ్ళంతా కాలి మసైపోతారు కదే" దాని ప్రశ్నలకి బహులు చెప్పటం సామాన్యం డు. చెప్పినకాదీ అడుగుతుంది.

"అందుకేనే తల్లీ : ఈ వూజలన్నీ, గాధలీతలో వున్న భగవంతుని మేల్కొల్ప

టానికే ఈ ఆవేదనా, ఈ ఆరాధన" శివో బాధతో అన్నది తల్లి.

"అయితే శివుడుకూడా నిద్రపోతు న్నాడా ?"

"అవును తల్లీ !"

"శివుడు వెచ్చని రగ్గులో దూరి నిత్ర పోతున్నాడన్నమాట. వెచ్చగా కప్పకుంటే లేవబడవుతుందా అమ్మా : నాకయినా అంతే. బడికి చెమయిపోతున్నా లేవబడ వడు. ఈ దేముళ్ళందరూ వట్టి బడకస్తుతే దాటా : శివుడు యుద్ధం జరుగుతోన్నా, నిద్రలేవడు. మన కోవెల్లో దేముడు పూజారు ఎంత గొంతులు చించుకుని పద్యాలు చదివినా నిద్రలేవడు. దేవానందం వాళ్ళ ఏను ప్రభువుకూడా ప్రతి ఆదివారం గట్టిగా పాటలు పాడినా నిద్రలేవడు"

"తప్పమ్మా : నిచ్చగా మనం దేముళ్ళు ప్రార్థించితే తప్పకుండా నిద్రలేస్తాడు. అతీ గినపన్నీ ఇస్తాడు" అన్నది ఆకా తల్లి.

"నిజంగానా ?"

"నిజం"

ఆకా అలోచించింది. తను నిశ్చయ ప్రార్థించాల్సివుంటుంది. చాకిల్లోకి పోయి తిం చుంది. దేవాలయంలోంచి భక్తులు ఇళ్ళకు పోతున్నారు. చేతుల్లోని పళ్ళెరాల్లో, అరికి పళ్ళెం కొప్పిరి తప్పలూ వున్నాయి. ఆకా కళ్ళ మూసుకొని రెండుచేతులూ జోడిం చింది.

"భగవంతుడా : శ్వరగా నిద్ర లేచిరా : అక్కడ నాన్న చైనావాడిని చావగొట్టేటా చెయ్యి : తర్వాత దేవానందం కుంటికాలు పోగొట్టు. మరేమో బట్టొల మామ్మ చెముడుకూడా నయంచెయ్యి : ముష్టివాళ్ళు

● "నాలుగు కాళ్ళుండి నడవలేని దేది ?" "కుర్చీ."

దరికి అన్నాడు వెట్టు : దేముడా నిద్ర లేచిరా :” అని భక్తిగా ప్రార్థించింది. “ఇవ్వక ఒక్కరోజు” లేపు తెల్లవారేసరికి దేముడు నిద్రలేచి, తను కోరిన కోరికలన్నీ తీర్చేస్తాడు” అని అనుకుంది ఆకా. అ నిశ్చింతతో ఆరాత్రి హాయిగా నిద్రపోయింది చిన్నారి ఆకా.

మర్నాడు ప్రాతఃకాలం దేవాలయం లోని జేగంటల గణ గణలకి పులిక్కిపడి లేచింది ఆకా. కళ్ళు నులుముంటూనే రోడ్డు మీదకు వచ్చింది ఆకా. దేవనందం కుంటు కుంటూ బజారుకు కాటోల్ను పోతున్నాడు అరే : వాకికాలు దాగుచెయ్యలేదే దేముడు? చూసి ఆశ్చర్యపోయింది ఆకా. తెల్లవారి నందుకు సూచనా చెట్లమీద పక్షి పిల్లలు ఆకలితో కిక్కిరించుకుంటున్నాయి ఆకా గబ గబా పోయి దేవాలయం ఎవట నిండుంది. దేవాలయం సందడిగా వుంది. వచ్చేవాళ్ళు వస్తున్నారు. పోయేవాళ్ళు పోతున్నారు. బిచ్చగాళ్ళు యథాప్రకారం “అమ్మా ధర్మం : బాబూ ధర్మం :” అంటూ అరుస్తున్నారు. వాళ్ళముందు పరిచిన గుడ్డల్లోకి పరిక్షగా చూసింది ఆకా. అన్నం కాదుకదా గుప్పెడు బియ్యమైనా లేవు. గిరుక్కుమని వెన్నో తిరిగింది ఆకా. ఇంటికి వచ్చేస్తూంటే చెట్టు క్రింద మామ్యు, బూజీల గంప క్రిందికి దిండుకుంటున్నది. ఆకా మనస్సులో ఆబరి ఆకా మెరిసింది. గబగబా మనలమ్మ దగ్గరి తెళ్ళి “మామ్యు : వాచ్చాను” అన్నది మెల్లిగా.

మామ్యు మాట్లాడలేదు.

“నేను వాచ్చాను మామ్యు !” గట్టిగా ఆరిచింది ఆకా.

“అల్లాగా : ఎవరూ ? కళ్ళు ఆనటం లేదే పిల్లా : అంది మామ్యు. నిర్ధాంత పోయింది ఆకా. చెముడుతోబాటు గుడ్డి తనంకూడా తచ్చిందన్నమాట. మూగగా ఇంటికి వెళ్ళేసరికి తల్లి వెతుక్కుంటూ గుమ్మంలో నిండుంది. ఆకాని చూడగానే.

“ప్రాద్ధుతే ఎక్కడికెళ్ళావే తల్లి : పాలైనా త్రాగలేదు. ముఖం కడుక్కున్నావా ?” అన్నది వ్రేచుగా.

తల్లి కాళ్ళని చుట్టేసుకుని బావురుమున్నది ఆకా. తల్లిని చూడగానే ఎక్కడరేని దుఃఖం వచ్చింది ఆకాకి. తల్లి తను నిష్టగా ప్రార్థిస్తే దేముడు లేచి, అడిగినవన్నీ ఇస్తాడన్నది. అదంతా ఆబట్టం అని తేలిపోయింది. అందరికీ తనంటే ముద్దు వస్తుందే : ఇంటికెవరు వచ్చినా “చిన్నారి ఆకా !” అంటూ తన నెత్తుకుని ముద్దులాడుతూ చేతిలో బోలిడన్ని పిప్పరమెట్లు పోస్తారే. అల్లాంటి తను దేముడి కెందుకు ముద్దు వేయలేదు. తన కన్న నిష్టగా ప్రార్థించిన వాళ్ళెవరు ?

“ఏమిటే తల్లి : ఏమయింది ?” గబ గబా తల్లి ఆకాని ఎత్తుకుని హృదయానికి హత్తుకుంటూ అడిగింది.

ఆకా తల్లి కంఠాన్ని కొగలిండుకుని.

“అమ్మా : దేముడు నిద్ర లేవలేదే : నేను పిలిచినా నిద్ర లేవలేదే :” అంటూ బిగ్గరగా ఏడిచేసింది.

వసంతోదయం. చల్లగాలికి మామిడి పూత రాలుతున్నది. ఉషఃకన్య, ఉజ్వల ప్రతాపుని ఆగమనాన్ని చూసి, లజ్జతో కందిపోతూ, ఉన్నత పర్వతశ్రేణి మాటుకు సంభ్రమంగా తప్పుకుంటోంది. శీతల నదీజలాల్లో సుస్నాతుడై పైకి లేస్తూన్న సూర్య భగవానుడు ఆకాశం మీద ఆరుణి మను చూసి, అది తన అనురాగమా ఉషో దేవి నుడుటి కెంపుల కుంకుమా ? అని తెలియక విభ్రమచేతస్కుడౌతున్నాడు.

నది వొడ్డునున్న దేవాలయ ప్రాంగణం లో, కాషాయాంబరాల ధరించిన భిక్షువుల గుంపు బరువుగా కడులున్నది. దేవాలయం లోంచి సుప్రభాత గానం వస్తున్న సుప్ర ప్రకృతిని చైతన్య పరిచేలా, ఉచ్చస్వరంలో నలుములలా శ్రవ్యమవుతున్నది. దేవతా విగ్రహం ముందర నున్న బంగారపు ప్రమిదలో ఆవుసేతిని అవిరి చేస్తూన్న దీపపు వత్తి నిశ్చలంగా నిద్రపోతున్నట్లు నిలబడ్డ నిలువెత్తు నల్లరాతిలో మలచబడ్డ దేవప్రతిమ వైపు క్షణాంతపోయి చూస్తున్నది. దేవ ప్రతిమ కళ్ళు బంగారపు లేకుతో తాపటం చెయబంపల్ల దీపపు క్రీసీదలు ప్రతిఫలిస్తూ భయంకించిన వింతకాంతిలో వెలుగు తున్నది.

బట్టలు కట్టుకొన్నవారు మాతలు ముడుచు కుంటున్నారు. అందమైన యువకుల ముఖాల కోసం కళ్ళుకోడుల్లోంచి నడివయసుకళ్ళూ, కాగ్రీసింగ్ కోసలోంచి యువకుల కళ్ళూ చికిరించి చూస్తున్నాయి. ఊరిదైన వగల మెడలకోసం జేబుదొంగల కళ్ళు వెదుకు తున్నాయి.

తన ముందు దృశ్యమానమవుతున్న ఇంత కోలాహలాన్ని గమనించలేని దేవుడు నిశ్చలంగా నుంచునే నిద్రపోతున్నాడు పూజారులు ఎవట నిలబడి మైకులో గొంతులు చించుకుని సుప్రభాతం వదువుతూంటే కూడా మేయకోని దేవుడు ఎక్కడనో మైక్కు దూరంలో ఒక అట్టముక్కకి దీప భూవ నైవేద్యాలు పెట్టి మేలుకొమ్మంటే ఆ స్వామికి నిద్ర మెలుకువ వస్తుందా ? దేవాలయంలో ఏకధాటిగా మ్రోగిస్తున్న జే గంటకి గాలిగోపురంలోని పావురాలు ఆకాశం లోకి ఎగిరిపోతున్నాయి.

"అమ్మా!" అన్నది ఆరేళ్ళ ఆళ జన సమాహారంలో సలిగిపోతూ.

"ఏమిటి!" అన్నది తల్లి.

"ఏమిటమ్మా: ఈగోల" అన్నది ఆళ.

"తప్పు తల్లి: గోలకాదు. దేముడికి పూజ" అన్నది తల్లి.

"పూజంటే, నువ్వు వంటింట్లో పూజాకి చేస్తావ్ అదేనా!"

"అః అదే" కూతురి తెలివికి మెచ్చు కుంది తల్లి.

"ఎందుకమ్మా పూజ?"

ఏమని చెప్పాలో తోచలేదు తల్లికి. యుగ యుగాలుగా వండితుల మొదలు, పాషం దులదాకా ఎదుర్కొనే జటిల ప్రశ్న:

"చెప్పవే అమ్మా: ఎందుకు పూజ? పూజంటే ఏమిటి?" పట్టినపట్టు విడువదు ఆళ.

"కోరికలు నెరవేరటానికి పూజలు చేస్తారు. పూజంటే పూవులతో అలంకరించటం, ఫలహారాలు వైవేద్యం పెట్టటం" ఎంతో వివరంగా చెప్పిననున్నది తల్లి.

"అమ్మా!" అన్నది ఆళ.

"ఏమిటి?"

"కోరికలంటే ఏమిటి?" అని మళ్ళీ వేసింది. దాని ప్రశ్నలకి జవాబులు చెప్పటం రానురానూ ఆసాధ్యమౌతున్నది తల్లికి. అయినా తనకాంక్ష గడవటానికి వేరుగత్యం తరంలేదు తల్లికి. అంచేత సంభాషణ కొనసాగింది.

"కోరిక అంటే ఏదైనా కావాలనుకోవటం. నీకు బిళ్ళలా, బిన్నట్లు తినాలనుకుంటుందా? అవి కోరికన్నమాట"

"అవి తీరటానికి పూజ చేస్తారా అమ్మా, అయితే నా పుట్టింరోజున నువ్వు నాకు పూజ చేస్తావెందుకని?"

"ఓ: నీ ముఖం! నీకు నేను పూజ చేయటమేమిటి?"

"అబద్ధం చెప్పకు అమ్మా: ఆరోజు నువ్వు నాకు జడలో పూజకట్టి, బొప్పిలు సైవేవ్యం పెట్టలేదా!"

కూతురి జ్ఞానకక్షికి ఆశ్చర్యపడింది తల్లి. దాని తార్కికకక్షికి విస్తుపోయింది కూడా.

"అయితే నీ కోరికలు నేను తీర్చాలా అమ్మా?" తల్లి తనకి పూజచేసి, వైవేద్యం పెట్టింది మరి. తను తల్లికోరిక తీర్చిందో లేదో మరి ఆసిల్లకి తెలియరా:

తల్లి కళ్ళవెంట ఆనందదాష్ట్రాలు జలజల లాలాయి.

"నా కోరికలు నువ్వు పెద్దయితర్వాత తీరుస్తావు తల్లి" అన్నది ఎత్తుకుని ముద్దు పెట్టుకుంటూ.

"పెద్దంటే ఎంతమ్మా: నీ అంతా?" అన్నది ఆళ.

"అవును తల్లి: చచ్చిన పెద్దదాన పవ్వా అని దేముడికి దండం పెట్టాలో" అన్నది తల్లి.

"అమ్మా: దేముడు మాట్లాడడేం! ఇంత గొడవ గొడవగా వున్నా, చెతలు గింగుర్లు పెట్టుకోన్నా, అల్లాగే నించున్నా దేం? అదే మా మాష్టరయితే గట్టిగా మాట్లాడే పిల్లని బెంటి ఎక్కించి, రోజంతా నించోపెట్టేస్తారు" అన్నది.

"దేముడు నిద్రపోతున్నాడు తల్లి!" అన్నది తల్లి.

"నిద్రపోతుంటుకు ఇంత గొడవకి మెలకువ రాదేం మరి: అయితే ముసలాళ్ళ నిద్ర!"

ఆ నాలుగేళ్ళ పిల్లగా వున్నప్పుడు దాళ్ళ అమ్మమ్మ చనిపోయింది. ఎంత పిరి దినా పలకడేమని ఆళ ఏడవటం ప్రారంభించింది. అవిడ నిద్రపోతోందని, ముసలాళ్ళు నిద్రపోతే మరి లేవరని చెప్పి తల్లి నమ్మదామిందింది. అది జ్ఞానకాని కొచ్చింది ఆళకి.

"ఓ: తప్పు: దుడుకుసిల్లా!" విసుక్కుంది తల్లి.

"అః! అన్నీ అబద్ధలేవీవి: అమ్మమ్మ లాగే దేముడుకూడా నిద్రపోతున్నాడు. అమ్మమ్మకూడా ఇల్లాగే కళ్ళు తెరిచి నిద్రపోయింది. దేముడూ అంత రగదగా మెరిసే కళ్ళెట్టుకుని చూస్తూనే నిద్రపోతున్నాడు"

"పూజకోనే దరిద్రపుసిల్లా!" కోపంగా అన్నది తల్లి. ఆళ ముఖం చిన్నబోయింది.

మృగరాజనం

అప్పుడే నిద్రలేచిన సింహం అలా షికారుగా తిరిగొద్దామని బయలుదేరింది. దోవలో ఒక పెద్దపులి ఎదురైంది. సింహం దాన్ని నిరేసి "నే నెవరో తెలుసా?" అని అడిగింది.

"ఎవరేమిటిసార్. తమరు మృగరాజులు. పంపానసులు. హర్యక్షులు" అని భట్టాజులా పొగిడింది పెద్దపులి.

"నరే పో" అని, సింహం ముందుకు సాగింది. కొంతదూరం పోయాక తోడేలు ఎదురైంది. దాన్నికూడా సింహం అడిగింది "నే నెవరో తెలుసా?"

తోడేలు నక్కలా వణికిపోతూ "తమరు తెలియకేమండి. ఏలినోరు, దొడ్డ పెయ్యలు రచ్చించాలి" అంది.

"అంచేత వెళ్ళో నీదారి న్నువ్వు" అని సింహం ఇంకా ముందుకు పోయింది.

దారికడంగా ఒక ఏనుగు నుంచుంది. సింహం దాని దగ్గిరెళ్ళి "నే నెవరో తెలుసా?" అంది.

ఏనుగు దానికేసి ఓరగా చూసింది. తొండంతో యింగుట్టి సింహాన్ని ఎత్తి గిరాచేసింది.

సింహం ఒళ్ళు దులుపుకుంటూ లేచి "తెలియకపోతే తెయదనచ్చుగా? ఎత్తి పడెయ్యాకేమిటి బడాయిగా?" అని తీవిగా వెళ్ళి పోయింది.

అయినా దాని ఆలోచన ఆగిపోలేదు. బహుశా దేముడికి చెముడేమో! అవును ముమ్మాటికి దేముడికి చెముడొచ్చి వుంటుంది. తను ఇంటిదగ్గర బటాణీలూ వేరు శనక్కాయలు అమ్మే మామ్మకి బ్రహ్మ చెముడు.

"కాణీ బటాణీ లియ్యి మామా!" అంటుంది తను.

"అరువియ్యను" అంటుంది ఆముసల్లి. ఇంక నోరెట్టుకుని ఈ పూజారులకన్న ఎక్కువగా అరుస్తుంది ఆక.

"కాణీ ఇదుగో మామ్మా! బటాణీలు ఇయ్యి" అంటుంది గట్టిగా రెండు నయా పైసల నాణెం ఇస్తూ. కాని ఆచిన్న నాణెం అంటే ఒక శతాబ్దిని పూర్తిచేసిన ఆ ముసలమ్మకి నమ్మకం వుండదు.

"చిన్నకాణీకి ఇయ్యను. పెద్దకాణీ తెచ్చుకో! చిల్లిది తెచ్చావు అనలు ఒక్క గింజకూడా ముట్టుకోనియ్యను" అంటుంది ఆ ముసల్లి. రెండు నయాపైసల నాణెం కన్న, చిల్లికాణీకన్న పూర్వకాలపు పెద్ద రాగి కాణీ మంచిది అని దాని దృఢ విగ్వాసం.

కాని ఆ కాణీలు ఆకకి ఇంట్లో దొరకవు. అలవాటుగా "కాణీయ్యవే అమ్మా!" అని గునిస్తే తల్లి రెండునయాపైసల నాణెం పడేస్తుంది ఈమామ్మ ఇక్కడపేవీ.

"అమ్మా! పెద్దకాణీయ్యవే!" అంటుంది తల్లితో. పెద్దకాణీ అంటే తల్లికి అర్థంకాదు అంచేత మళ్ళీ ఇంకోరెండు నయాపైసల నాణెం పడేసి ఆకా గొడవ పదిలించు కుంటుంది. ఆకా మంచిదురుకైనది. అన్నమాట

ల్లిక అతుకులు పెట్టి పొడిగించుకుంటుంది. అంచేత మళ్ళీ మామ్మ దగ్గరికి వెళ్ళి—

"మామ్మా! ఇదిగో ఇంకో కాణీ తెచ్చాను. పెద్ద కాణీకి ఈ చిన్న కాణీలు రెండట! అమ్మ చెప్పింది" అంటుంది. తన తెలివితేటలతో మామ్మని బొత్తాకొట్టించానని మురిసిపోతుంది ఆకా. ఇంక అనలు బేరం లోక వస్తుంది మామ్మ.

"ఏమిటి అంటావు? ఈచిన్న కాణీలు పెద్దకాణీకి రెండన్నమాట. నిజమే అన్నమాట! అయితే మరి మరమరాలు ఇవ్వేక తేలేదే అమ్మాయ్!" అంటుంది.

"నీబోడి మరమరా రెవరికి కావాలే మహాతల్లి! చప్పగా ఏడుస్తాయ్! పెద్దవ మరమరాలు" అనుకుని.

"బటా లియ్యి మామ్మా" అని గట్టిగా అరుస్తుంది ఆకా.

అయినా వినబడితేగా :

"వేరుశనక్కాయల ఈ కాణీ దొక్కలో నాలగుకూడా వట్టవే పిల్లా! బటాణీలు కొలుస్తాను" అని చిన్న సీనారేకు దొక్కతో. ఆకా గొనువడికో బటాణీ గింజలు పోసి, అమాయకులైన పిల్లల్ని మోసపుచ్చటం తనకి యిష్టంలేనట్లు ముఖం పెడుతూ ఒక వేరుశనక్కాయ కూడా కొనడం వేస్తుంది మామ్మ. చెముడుమామ్మ. దానిదగ్గర సీనారేకు దొక్కలు మూడున్నాయి. కాణీ దొక్క, అర్థణ దొక్క, అణ దొక్క. అణ దొక్కతో తనెప్పుడూ కొనుక్కోలా: "మరిపోయా కోరికలు దేముడు తీరుస్తాడన్నది కదూ అమ్మ. ఏదన్నా ఆడగాలి దేముణ్ణి. చెముడు దేముణ్ణి" అనుకుంది ఆక. మళ్ళీ మెరు

పురా ఇంకో ఆలోచన వచ్చింది ఆకాకి.

"అమ్మా! దేముడికి పూజచేస్తావేమిటి?" అన్నది ఆక.

"అయిపోయిందమ్మా పూజ." అన్నది తల్లి.

"ఏం నైవేద్యం పెట్టావే?"

"కొబ్బరి గాయ కొటాను తల్లి." అన్నది తల్లి. తల్లిచేతిలో సగం కొబ్బరి చిప్పని చూపింది ఆకా.

"అమ్మా! కాయకొట్టితే, సగం చిప్పే ఇచ్చేదేమీ దేముడు?"

"పూజా సగం తీసుకుంటాను."

"ఇక్కడ దేముడు పూజ అమ్మా ఇక్కడ పూజచేస్తే కాణీలు. కొబ్బరి చిప్పలూ పూజారి తీసుకుంటాను. ఇంట్లోనే చెసుకుండా ఏమ్మా" అన్నది. "అల్లాగేలే: పూరుకో" అన్నది తల్లి విసుగా. ఆకా చుట్టూ చూసింది. అంతా అమ్మంత మనుష్యులు తను తల్లి మోకాలిదగ్గర కొచ్చింది. అమ్మంతయితే కాని తను తల్లి కోరికలు తీర్చలేదు.

"అమ్మా! దేముడు నిద్రపోతున్నాడన్నావు. నిద్రపోతంకాదే! బహుశా చెముడు దొచ్చి వుంటుంది" మళ్ళీ మొదలెట్టింది.

"తప్ప. నీ కిల్లాంటి పాడుమాటలు వస్తున్నాయేమిటివ్యాక?"

"పోస్తే అమ్మా! నీకంతా కోపమే. నా మాట అబద్ధం అయితే నువ్వే దేముడితో మాట్లాడు. చూద్దాం"

"ఇంతమందిలో మాట్లాడడు తల్లి!"

"ఏం మాట్లాడితే? భయమా?"

"దేముడికి భయమేమిటి వెర్రితల్లి! పద బయటికి" అన్నది తల్లి. తల్లితో సడు

పూందన్న మాటేకాని దాని మనస్సుకీ తృప్తిలేదు. ఏవో సంకయాల వలలో ఆ పసి మనస్సు పరిభ్రమిస్తున్నది. ఆలయ ప్రాంగణంనాటి బయటకు వచ్చారు తల్లి. కాతుకూ. రోడ్డు కినుప్రక్కలా దాడులుతీరి కూర్చున్న ముష్టివాళ్ళని చూసింది ఆక.

"అమ్మా ధర్మం! దాటూ! నాశ్రోణులు బట్టి అన్నం లేదు దాబయ్యో!" అంటూ వచ్చేసోయే వాళ్ళ కాళ్ళకి అడ్డంగా చేతులు చాపుతూ దీనంగా అరుస్తున్నారు. ఆకా తల్లి ఒక రెండు నయాపైసల నాణెం ఒకడికి ముష్టి వేసింది. దానితో మిగిలిన ముష్టివాళ్ళ ఒక్కసారిగా. "తల్లి ధర్మం" అంటూ ఆకా తల్లిని పోనీకుండా చేతులు చాపటం మొదలెట్టారు.

"ఎందుకే మన్ని ఇల్లా ఆడుకుంటున్నారు. మన్ని అడిగేబతులు దేసుణ్ణి ఆడుకుంటే పోలా! దేముడు కోరికలు తీరుస్తాడన్నావు కదా" అన్నది ఆకా.

"అతిగా మాట్లాడకు" అన్నది తల్లి.

ఆకా మాట్లాడలేదు. దానికి బాగా కోపం వచ్చింది. అమ్మ అన్నీ అబద్ధాలు చెప్తుంది. ఎందుకనో, అనలు అందరూ అబద్ధాల పుట్టలే. మాష్టారుమటుకు రాముడు దేముడు అన్నారు. మరి, దేముడయితే హాయిగా కోవెల్లో కూర్చోలేక, అడవులోకి పోవటం మెండుకు? పోతేమటుకు అక్కడ పెద్ద మేడ కట్టుకుని వుండకుండా. చెట్లక్రిందా పుట్లవైనా వుండటమేం? నీకని రావణాసురు దెత్తుకొనిపోతే సుగ్రీవుడిని. అంజనేయ దిని బ్రతిమాలుకుని నైన్యాన్ని తయారు చేసుకుంటే కాని యుద్ధం చేయలేకపోయాను. మేష్టారు ఇప్పు సందేహాలూ తీర్చలేదు.

వుత్తినే "రాముడు దేముడు అంటారు. రామునామకారకం భక్తి ముక్తి దాయకం" అని ప్రతి ఆదివారం భజన చేస్తారు. తన ప్రక్క ఇంటి దేవానందం "ఏను ప్రభువు భగవంతు" డంటాడు. ఆయన ఎల్లాంటి రోగులైనా వేలితో కాకగానే వాళ్ళు రోగులన్నీ మటు మాయమయ్యేవిట : మరి తన కుంటికాలు శామూలు కాలుగా చేయమని అడకూడడూ : ఏమిదో వాళ్ళకి ఏమీ జ్ఞాపకాలు వుండవు కాబోల్దు. ఆ దేముడు మాట్లాడే వ్వడే అన్నీ అడిగి తీసుకోవాలి. మళ్ళీ సైద్రలో పడితే ఎంతకీ లేవడు. అమ్మ ఒడ్రపోతుండానే తనకి కావల్సినన్ని చేగో శీలు అడిగి దాచుకోవటంలా : అల్లాగే దేముడు మెలుకువగా వున్నప్పుడే మనకి కావల్సినవన్నీ అడిగి తీసుకోవాలి. కోరిక లన్నీ తీరుస్తాడన్నదిగా అమ్మ : ఇంటికి వచ్చాక ఆళా అరుగుమీద నించుంది. తల్లి తోవలికిపోయి వని చూసుకుంటున్నది. ఆ లిగా వున్న సూర్యుడు ఆకాశమీదికి తొం దర తొందరగా వరుగెడుతున్నాడు. పోస్టు మేన్ ఒక కవరు ఆళా నించున్న అరుగు మీదకు గిరాపెట్టి పైకిలుమీద తుర్రుమని వెళ్ళిపోయాడు. కవరు చేతిలో వున్నకుని లోవలికి పరుగెత్తింది ఆళా.

"అమ్మా! అమ్మా! ఉత్తరం వచ్చిందే" అన్నది. తల్లి ఆత్రంగా కవరువిప్పి చదువు కుంది. సంతోషంతో ఆమె కళ్ళు మెరిశాయి. "ఎవరు వ్రాశారే ఉత్తరం ?"

"మీనాన్న !"

అళాకి జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఒకరోజు తెల్లవారకట్టే లేచి నాన్న ఎక్కడికో వెళ్ళి పోయాడు. నాన్న వెళ్ళిపోతుంటే అమ్మ నున్న కాళ్ళకు వంగి చందం పెట్టింది.

"నాన్న ఎక్కడికెళ్ళారే ?"

"యుద్ధం చేయటానికి వెళ్ళారు తల్లీ !" అన్నది. తల్లికి వంట చేయటం అంటుపో

యిందని గమనించింది ఆళా. ఇంక స్త్రీమి తంగా మాట్లాడుతుంది.

"రామూవణ యుద్ధం అయితోయింది కదే ? ఇంకా యుద్ధం ఎక్కడ ?"

"ఆ యుద్ధాలు మనం వుట్టకముందే అయిపోయాయి తల్లీ : ఇది ఇంకోటి, మన ప్రాణాలమీదకు వచ్చిపడింది"

యుద్ధాతప్పుడూ రాక్షసులకీ, దేవతలకీ అవుతాయని ఆళా బళ్ళో మేస్తారు చెప్పారు. అంచేత దానికింకో నందేహం వచ్చింది.

"అమ్మా ! మనం రాక్షసులమా, దేవ తలమా !"

"ఎందుకు !" నిర్దాంతపోయింది తల్లి.

"దేవతలమైతే, యుద్ధంలో జయం వస్తుంది"

"మనం దేవతలమే తల్లీ : ఆ చైనా వాళ్ళే రాక్షసులు" అన్నది.

"చైనావాళ్ళంటే మామయ్యో?" అన్నది ఆళా. వట్టుంచింది వచ్చే మామయ్య పొట్టిగా, లాపూ, తెల్లగా వుండేవాడు. చీమ ల్లాంటి నన్నటి కళ్ళు : చైనావాడిలా వుం టాడు. "మీ వట్టుం మామయ్య" అనే వాడు నాన్న. అయితే మామయ్య మందా దేనే వచ్చినప్పుడలా బోలెడన్ని చాకలెట్ల తెచ్చేవాడు ? ఎవరని నాన్న యుద్ధానికి వెళ్ళినట్టు !"

"చీమీ : మామయ్యకాదమ్మా : చైనా వాళ్ళు. మన శత్రువులు. హిమాచాలాని మంచుకొండలున్నాయి. ఆక్కడకొచ్చి పోట్లాడుతున్నారు"

"ఓ : హిమాలయాలా : నాకు తెలుసు లేవే. శివుడి ఆత్మార్చిలు కదూ" పెద్ద తెలు సున్నదానిలా అన్నది ఆళా.

"అవును"

"అయితే నాన్న ఎందుకు ? అక్కడ బోలెడంతవుంది ఋషులూ, దేవతలూ, శివుడూ వున్నారుగా !"

"నాన్న ఒక్కరేకాదమ్మా : నాన్న లాంటి వాళ్ళు చాలామంది వెళ్ళారు"

"నాన్నకూడా రాముడులాగే వుట్టి సిరికి అన్నమాట. అంత దేముడైన రాముడు రావ ణుడిమీద యుద్ధం చేయటానికి కోతుల్ని సాయం తీసుకువెళ్ళాడు. అమ్మా : కోతు లయితే వేసయం. మనుష్యులపై తెగిరి కళ్ళా ముక్కు పీకేస్తాయి. మనుష్యులేం చేయ లేరు. అందులో మన రిజె వీరాయి అయితే ముందే పడిపోతాడు మొన్న రిజె వీరాయిని ఆ దుండుముక్క భాగవతారు ఇలా తోసే సరికి అల్లా పడిపోయాడు వీరాయి. తల దగ్గర కత్తం కారింకినాడా. అమ్మా : చైనా వాళ్ళు భాగవతారులా వుంటారు కదూ"

"అల్లాగే వుంటారు"

"ఆ మంచుకొండల్లో ఎల్లా వుంటారే వాళ్ళు. ఐన ప్రూట్ ముక్క కాటిమీద పడితే తిమ్మి రైపోతుంది కదా !" నాన్న మీద కాలివేసింది ఆళాకి.

"ఎన్ని రంగులు కప్పకుంటారమ్మా వాళ్ళు !"

"అక్కడున్న దేవతలూ, శివుడూ, పొట్టే కుడా ఎన్ని రంగులు కప్పకుని వూళ్ళని స్తు తొడిక్కోవాలి కాదుకే మరి"

"కప్పకుంటారులేవే !"

"అయితే తన కళ్ళముందు ఇంత యుద్ధం జరుగుతున్నా మామూ వూడుకుంటా దేమే శివుడు ? తన మూడోలన్ను తెరిస్తే, వాళ్ళంతా కాలి మస్తేపోతారు కదే" దాని ప్రక్కలకి బవాబులు చెప్పటం సామాన్యం డు. చెప్పినకొద్దీ అడుగుతుంది.

"అందుకనే తల్లీ : ఈ వూజలన్నీ, గాడలిత్రలో వున్న భగవంతుని మేల్కొల్ప

టానికే ఈ ఆవేదనా, ఈ ఆరాధనా" కీవో బాధతో అన్నది తల్లి.

"అయితే శివుడుకూడా నిద్రపోవ న్నాడా ?"

"అవును తల్లీ !"

"శివుడు వెచ్చని రంగులో దూరి నిశ్ర పోతున్నాడన్నమాట. వెచ్చగా కప్పకుంటే లేవబుద్ధవుతుండా అమ్మా ! నాకయినా అంతే. బడికి ప్రేమయిపోతున్నా లేవబుద్ధ పడు. ఈ దేముళ్ళందరూ వుట్టి బద్ధకముతే బాబూ : శివుడు యుద్ధం జరుగుతోన్నా, నిద్రలేవడు. మన కోవెల్లో దేముడు పూజార్లు ఎంత గొంతులు చించుకుని పద్యాలు చదివినా నిద్రలేవడు. దేవానందం వాళ్ళ ఏను ప్రభువుకూడా ప్రతి ఆదివారం గట్టిగా పాటలు పాడినా నిద్రలేవడు"

"తప్పమ్మా : నిట్టగా మనం దేముళ్ళు ప్రార్థించితే తప్పకుండా నిద్రలేస్తాడు. ఆతి గినవన్నీ ఇస్తాడు" అన్నది ఆళా తల్లి.

"నిజంగానా !"

"నిజం"

అళా అలోచించింది. తను నిశ్చయ ప్రార్థించాలన్నమాట. వాకిల్లోకి పోయి తిం చుంది. దేవాలయంలోంచి భక్తులు ఇళ్ళకు పోతున్నారు. చేతుల్లోని వక్కెరాల్లో, అరిటి పళ్ళూ కొబ్బరి తిప్పయీ వున్నాయి. ఆళా కళ్ళ మూసుకొని రెండుచేతులూ చోడిం చింది.

"భగవంతుడా : త్వరగా నిద్ర లేవరా ! అక్కడ నాన్న చైనావాడిని చావగొట్టేట చెయ్యి : తర్వాత దేవానందం కుంటికాల పోగొట్టు. మరేమో బట్టాల్ల మాళ్ళు చెయ్యమకూడా నయంచెయ్యి : ముష్టివాళ్ళర

దరికి అన్నాలు పెట్టు : దేముడా నిద్ర లేచింది :” అని భక్తిగా ప్రార్థించింది. “ఇవ్యాక ఒక్కరోజు” రేపు తెల్లవారేసరికి దేముడు నిద్రలేచి, తను కోరిన కోరికలన్నీ తీర్చేస్తాడు” అని అనుకుంది ఆశా. ఆ నిశ్చింతతో ఆరాత్రి హాయిగా నిద్రపోయింది చిన్నారి ఆశా.

మర్నాడు ప్రాతఃకాలం దేవాలయంలోని జేగంటల గణ గణాలకి పులిక్కిపడి లేచింది ఆశా. కళ్ళు మురుమురుంటూనే రోడ్డు మీదకు వచ్చింది ఆశా. దేవానందం కుంటు కంటూ బజారుకు కాబోల్చు పోతున్నాడు అరే : వాకికాలు బాగుచెయ్యలేదే దేముడు? చూసి ఆశ్చర్యపోయింది ఆశా. తెల్లవారి నందుకు సూర్యుడు బెల్లమీద పక్షి పిల్లలు ఆకలితో కిదికవమంటున్నాయి ఆశా గిబ గదా పోయి దేవాలయం ఎదుట నిండుంది. దేవాలయం సందడిగా వుంది. వచ్చేవాళ్ళు వచ్చేవారు. పోయేవాళ్ళు పోతున్నారు. బిచ్చగాళ్ళు యాత్రాప్రకారం “అమ్మా ధర్మం : బాబూ ధర్మం :” అంటూ ఆరుస్తున్నారు. వాళ్ళముందు పరిచిన గుడ్లల్లోకి పరీక్షగా చూసింది ఆశా. అన్నం కావకదా గుప్పెడు బియ్యమైనా లేవు. గిడుక్కుమని వెళ్ళే తిరిగింది ఆశా. ఇంటికి వచ్చేస్తూంటే చెట్టు క్రింద మామ్మ, బహా జీబి గంప క్రిందికి దిండుకుంటున్నది. ఆశా మనస్సులో అఖరి ఆశ మెరిసింది. గణగణా ముసలమ్మ దగ్గరి కెళ్ళి “మామ్మా ! వాచ్చాను” అన్నది మెల్లిగా.

మామ్మ మాట్లాడలేదు.

“నేను వాచ్చాను మామ్మా !” గట్టిగా అరిచింది ఆశా.

“అల్లాగా ; ఎవరూ : కళ్ళు ఆనటం లేదే పిల్లా : అంది మామ్మ. నిర్దాంధ్ర పోయింది ఆశా. చెముడుతోబాటు గుడ్డి తనంకూడా తచ్చిందన్నమాట. మూగగా ఇంటికి వెళ్ళేసరికి తల్లి వెతుక్కుంటూ గుమ్మంలో నిండుంది. ఆశాని చూడగానే-

“ప్రొద్దుతే ఎక్కడికెళ్ళావే తల్లి : పాలైనా త్రాగలేదు. మురుం కడుక్కు చ్చావా ?” అన్నది ప్రేమగా.

తల్లి కాళ్ళని చుట్టేసుకుని బావురుమన్నది ఆశా. తల్లిని చూడగానే ఎక్కడలేని దుఃఖం వచ్చింది ఆశాకి. తల్లి తను నిష్టగా ప్రార్థిస్తే దేముడు లేచి, అడిగినవన్నీ ఇస్తాడన్నది. అదంతా అబద్ధం అని తేలిపోయింది. అందరికీ తనంపే ముద్దు వస్తుందే : ఇంటికెవరు వచ్చినా “చిన్నారి ఆశా :” అంటూ తన నెత్తుకుని ముద్దులాడుతూ చేతిలో బోలిదన్ని విప్పరమెట్లు పోస్తారే. అల్లాంటి తను దేముడి కెందుకు ముద్దు వేయలేదు. తన కన్న నిష్టగా ప్రార్థించిన వాళ్ళెవరు :

“ఏమిటే తల్లి : ఏమయింది ?” గణ రాగా తల్లి ఆశాని ఎత్తుకుని హృదయానికి హత్తుకుంటూ అడిగింది.

ఆశా తల్లి కంఠాన్ని కొగలించుకుని, “అమ్మా : దేముడు నిద్ర లేవలేదే : నేను పిలిచినా నిద్ర లేవలేదే :” అంటూ బిగ్గరగా ఏడిచేసింది.

మ హా మ హు ల మొ ద టి మా ట లు

పువ్వు పుట్టగానే పరిమళించవచ్చు గొప్పదనం గుణానిష్ఠం దా :

గొప్పవాళ్ళు పుట్టగానే మాట్లాడగలిగితే ఏం మాట్లాడి వుంటారో, అలాగే వాళ్ళు చనిపోయేక్షణంలో ఏం మాట్లాడి వుంటారో ఊహించి వ్రాయడం ఒక సారస్వతక్రీడ. దీన్ని కొంతకాలం క్రిందట “మాస్టేట్స్ మన్” వారసత్వ పోటీగా నిర్వహించింది. ఈ క్రిందలో విశేషమేమిటంటే, ఒక్క వాక్యంలో ఆ ప్రముఖుల జీవితంలోని విశేషమంతా వ్యక్తంకావాలి.

తెలుగు రచయితలలో ప్రసిద్ధులైన కొందరి మొదటి మాటలను బుచ్చిబాబుగారు ఊహించి వ్రాశారు. (కొందరి చివరి మాటలు కూడా వారు వ్రాశారు. ఉదాహరణకు : కందుకూరి వీరేశలింగం : “ఒక్క వెధవని వుండనివ్వను—నన్నగంలో.” గినుగు రామ మూర్తి : “నేను మరణించుచుంటినని ఏ ప్రజయున్ దలంపనవసరంబులేదు” అని అనను నే ఓస్తున్నా. దగ్గరగారా. చెవులో చెప్పు, వైన ఆరసున్న యంటాయా ?”— అదివి బాసరాజు : “కథ కంచికి, మనమింటికి.”)

ఇక కొందరి మొదటిమాటలు. రాయ ప్రోలు సుద్దారావు : “అ-అ-ఇ-ఈ-ఉ-ఊ-ఋ-ౠ” (పుట్టగానే ఆయన ఏడుపు.) దీని కారణం : “ఏ ప్రపుల్ల పుష్పంబుల నీళ్ళరునకు-

పూజనల్పితివో యిందు పుట్టినాడ - కలద యేని పునర్జన్మ కలుగుగాక- మధుర మధు రంబయిన తెన్ను మాతృభావ”

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ : (మంత్ర సానిని సంబోధిస్తూ,)
“ఓహో కిన్నెరసాని !”
(జననం శీతాకాలంలో అయితే)
“హా హా హూహూ”
ముని మాణిక్యం : “మనం ఇంకా ఇరవై యేళ్ళవాడా చీర కొనక్కర్లేదు— కాంతానికి.”

చలం : (మంత్రసానితో) పో, లేచి పో. డాక్టర్ తో మొక్కపాటి : “బార్ - బార్ - బార్” (అని ఏడుపు) మూలం : డారిష్టర్ పార్వతి శం.

నందూరి సుబ్బారావు : “ఎనక జల్మ ములో ఎవరమో”
ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ : (చుట్టూ చూసి) “ఏమిటి మాలవల్లరి ?”
భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు : “ఎప్పుడూ ఇంతే.”
కృష్ణశాస్త్రి : “వెక్కి వెక్కి రోదించును వినుపులేక — ఏడ్వలేక ఏడ్వలేక ఏడ్చుచుంటి.”

* * *
ఇంతకీ బుచ్చిబాబుగారు పుట్టినప్పుడు ఏమని వుంటారు? (అప్పటికి లేడియో వుంది వుంటే) “ఏమిటి కాకి గోల ?”